

'रयत शिक्षण संस्थेचे',
श्री. सद्गुरू गंगागीर महाराज सायन्स, गौतम आर्ट्स व संजीवनी कॉमर्स कॉलेज, कोपरगांव,
जि. अहमदनगर

मराठी विभाग

एम.ए. (मराठी) भाग-I

शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०

कोर्सचे नाव - पत्रकारिता

सह-समन्वयक : डॉ.बी.आर.शेंडगे

मराठी विभाग प्रमुख
श्री.स.गं.म.महाविद्यालय
कोपरगांव, जि.अहमदनगर

'रयत शिक्षण संस्थेचे',
श्री. सद्गुरू गंगागीर महाराज सायन्स, गौतम आर्ट्स व संजीवनी कॉमर्स कॉलेज, कोपरगांव,
जि. अहमदनगर

शॉर्ट टर्म कोर्स

शै.वर्ष २०१९-२०

पत्रकारिता

कालावधी- दोन महिने
२० डिसेंबर २०१९ ते २० फेब्रुवारी २०२०

सह-समन्वयक : डॉ.बी.आर.शेंडगे

: डॉ.के.एस.महाले

: प्रा.आर.एम.दहे

: प्रा.एस.बी.आहेर

'स्यत शिक्षण संस्थेचे',

श्री. सद्गुरू गंगागीर महाराज सायन्स, गौतम आर्ट्स व संजीवनी कॉमर्स कॉलेज, कोपरगांव,
जि. अहमदनगर

नोटीस

दि.०२/१२/२०१९

पदव्युत्तर वर्गातील मराठी विषयाच्या एम.ए.भाग-१च्या विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, मराठी विभागाने 'पत्रकारिता' प्रशिक्षण द्वैमासिक वर्ग (Short Term courses) आयोजित केला आहे. तरी विद्यार्थ्यांनी दि.१५/१२/२०१९ पर्यंत मराठी विभागात नाव नोंदणी करावी.

मराठी विभाग प्रमुख
कोपरगांव महाविद्यालय
कोपरगांव, जि.अहमदनगर

प्रचार्य
एस.एस.जी.एम.कॉलेज, कोपरगाव

'रयत शिक्षण संस्थेचे',

श्री. सद्गुरू गंगागीर महाराज सायन्स, गौतम आर्ट्स व संजीवनी कॉमर्स कॉलेज, कोपरगांव,
जि. अहमदनगर
मराठी विभाग

शॉर्ट टर्म कोर्स-पत्रकारिता

अभ्यास मंडळ

चेअरमन-प्राचार्य डॉ.एस.आर.थोपटे

सदस्य - डॉ.बी.आर.शेंडगे

- डॉ.के.एस.महाले

- प्रा.आर.एम.दहे

- प्रा.एस.बी.आहेर

‘स्यत शिक्षण संस्थेचे’,

श्री. सद्गुरू गंगागीर महाराज सायन्स, गौतम आर्ट्स व संजीवनी कॉमर्स कॉलेज, कोपरगांव,
जि. अहमदनगर

वेळापत्रक

पत्रकारिता - शॉर्ट टर्म कोर्स

कालावधी २०१९-२०

वेळ -११.३० ते १२.३०

वार	सोमवार	मंगळवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
घटकाचे नाव	वृत्त संकलन व वृत्त लेखन	बातमीचे घटक	बातमीचे प्रकार	वृत्त संकलन व वृत्त लेखन	संपादकीय	बातमीचे घटक
प्राध्यापकाचे नाव	डॉ.के.एस.महाले	प्रा.एस.बी. आहेर	प्रा.आर.एम. दहे	प्रा.एस.बी. आहेर	डॉ.बी.आर.शेंडगे	प्रा.आर.एम. दहे

प्राध्यापकांची नावे-

अ) बातमीचे घटक -प्रा.एस.बी.आहेर

आ) बातमीचे प्रकार- प्रा.आर.एम.दहे

इ) वृत्त संकलन व वृत्त लेखन- डॉ.के.एस.महाले

ई) संपादकीय - डॉ.बी.आर.शेंडगे

Rayat Shikshan Sanstha's
Shri Sadguru Gangageer Maharaj Science, Gautam Arts And Sanjivani Commerce College, Kopergaon
Department Of Marathi

पत्रकारिता - शॉर्ट टर्म कोर्स

शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०२० (कालावधी -२ महिने)

एम.ए - I

SR. NO	ROLL CALL	STUDENT NAME	CASTE	GENDER	SIGN
1	401	Bhongale Shital Sudhakar	Mali (OBC)	F	
2	402	Chaudhari Hemant Prakash	Kunbhi	M	
3	403	Gandhile Bhavana Sanjay	Maratha (OPEN)	F	
4	404	Gosavi Kavita Sopan	Gosavi (NT-B)	F	
5	405	Kulkarni Akshay Upendra	Brahman (OPEN)	M	
6	406	More Manisha Gorakhnath	Bhill (ST)	F	
7	407	Pawar Sonali Namdeo		F	
8	408	Pungal Vidur sopan	Kunbi	M	
9	409	Shaikh Heena Yusuf	Muslim (OPEN)	F	
10	410	Shirole Harishchandra Sampatrao	Kunbi	M	
11	411	Sonawane Dnyaneshwar Vijay	Nhavi (OBC)	M	
12	412	Thete Monika sopan	Maratha	F	
13	413	Varpe sagar vishnupant	Maratha (OPEN)	M	

Male-06

Female-07

Total students-13

Class Teacher -

मराठी विभाग प्रमुख
Head of Department
श्री.स.गं.म.महाविद्यालय
Marathi
कोपरगांव, जि.अहमदनगर

अभ्यासक्रम

• अभ्यासक्रमाचे उद्दिष्टे

- १) विविध स्तरामध्ये पत्रकारीतेचे स्थान समजावून देणे.
- २) पत्रकारीतेचा इतिहास, संकल्पना ,उगम सांगणे.
- ३) व्यक्तीगत विकासासाठी पत्रकारीता हे कौशल्य आत्मसात करणे.
- ४) पत्रकारितेमुळे वृत्तपत्र या प्रसारमाध्यमाची ओळख करून देणे.
- ५) भारतीय वृत्तपत्रांचा इतिहास माहिती करून देणे.
- ६) प्रत्यक्ष व्यवहारामध्ये पत्रकारीतेचे महत्व समजावणे.

घटक : १ मराठी पत्रकारितेची प्रेरणा, स्वरूप आणि तत्वे

- मराठी पत्रकारितेचा इतिहास : भारतीय वृत्तपत्रांचा प्रारंभ — वैचारिक प्रबोधन, सामाजिक सुधारणा आणि राजकीय जागृती यांचा पत्रकारितेशी असलेला संबंध—स्वातंत्र्यलढयातील वृत्तपत्रांची कामगिरी—दर्पण, प्रभाकर, ज्ञानप्रकाश, निबंधमाला, केसरी, सुधारक, काळ, संदेश, प्रभात, सकाळ इत्यादी— गांधीजींची पत्रकारिता, डॉ.आंबेडकरांची पत्रकारिता— स्वातंत्र्योत्तर काळातील मराठी वृत्तपत्रे— लोकसत्ता, मराठा, लोकमत, महाराष्ट्र टाइम्स आदी महाराष्ट्रातील प्रमुख मराठी वृत्तपत्रांचा इतिहास व त्यांची कामगिरी — नवे माहिती आणि तंत्रज्ञान आणि मराठी वृत्तपत्रांचा बदलता चेहरा — इंटरनेटवरील मराठी वृत्तपत्रे.

घटक : २ वृत्तसंकलन व वृत्तलेखन

- बातमीदार : गुणवत्ता व कौशल्ये, बातमीदाराची कामे, हक्क आणि जबाबदाऱ्या, कायद्याचे पालन, समाजिक आणि वृत्तपत्रीय संकेतांचे पालन.
- बातमी आणि बातमीमुल्ये : अचूकपणा, गती, समतोल, औचित्य, वृत्तसंकलनाचे स्रोत आणि त्यांची गुप्तता राखण्याचे महत्व, वृत्तसंकलनाची साधन आणि महत्व, बातमीचे लेखन: उलट्या पिरॅमिडची रचना, अग्रपरिच्छेद, त्याचे महत्व आणि प्रकार, सहा क कार (कोण, केव्हा, कोठे, काय,कसे आणि का), पुढे काय.
- बातमीलेखनाच्या पध्दती : सरळ, निवेदन, उद्धृते, अन्वयार्थ, विश्लेषण, वस्तुनिष्ठ दृष्टिकोन, भाषेची सुलभता: सोपी, छोटी वाक्ये, सोपे व परिचित शब्द.
- बातमीचे प्रकार : अन्वयार्थ देणारी, सखोल, एक बाजू मांडणारी, विकासप्रवण, शोध घेणारी, लोकरूची, बातमीसाठीची मुलाखत.

- वृत्तसंकलनाची क्षेत्रे : राजकारण आणि प्रशासन, सांस्कृतिक क्रीडा, शिक्षण, व्यापार—उद्योग व कामगार, विज्ञान—तंत्रज्ञान, न्यायालये, गुन्हेगारी, नैसर्गिक आपत्ती, हवामान, पर्यावरण, आरोग्य, दळणवळण, लष्करी व निमलष्कार दले इत्यादी क्षेत्रांतील बातम्यांचे संकलन आणि लेखन, वृत्तसंस्थांची आणि लेखन, वृत्तसंस्थांची बातमीदारी, माहिती व अधिक तपशीलासाठी इंटरनेटचा उपयोग.
- वृत्तसंकलनाची क्षेत्रे : राजकारण आणि प्रशासन, सांस्कृतिक, क्रीडा, शिक्षण, व्यापार—उद्योग व कामगार, विज्ञान—तंत्रज्ञान, न्यायालये, गुन्हेगारी, नैसर्गिक आपत्ती, हवामान, पर्यावरण, आरोग्य, दळणवळण, लष्करी व निमलष्करी दले इत्यादी क्षेत्रांतील बातम्यांचे संकलन आणि लेखन, वृत्तसंस्थांची बातमीदारी, माहिती व अधिक तपशीलासाठी इंटरनेटचा उपयोग.
- विकास पत्रकारिता : विकासाचे संकल्पना—व्यक्तीचा विकास आणि समाजाचा विकास— आर्थिक विकास आणि सांस्कृतिक विकास— आधुनिकीकरण व पाश्चात्तीकरण—विकासविषयक समस्या—दारिद्र्य, शिक्षण, प्रदूषण, कुटुंबकल्याण, सहकार इ.

घटक :३ संपादन, अग्रलेख आणि वृत्तपत्रीय लेखन

- संपादन संपादकीय विभागीय रचना: संपादक, सहसंपादक, वृत्तसंपादक, उपसंपादक, बातमीदार यांची कामे आणि जबाबदाऱ्या—बातम्यांच्या संपादनाची आवश्यकता—वृत्तासंपादनाचा वृत्तनिर्मितीशी असणारा संबंध—वृत्तसंपादनाचे व पुनर्लेखनाचे संकेत—वृत्तसंस्थांच्या बातम्यांचे संपादन व भाषांतर — बातमीदाराच्या बातमीचे संपादन — प्रादेशिक व अन्य मार्गाने आलेल्या बातम्यांचे संपादन— वृत्तपत्रविशिष्ट शैलीचे स्वरूप व महत्व— वाक्यरचना, परिच्छेदरचना, पुनरुक्ती टाळणे, शुध्दलेखन मथळे व उपशीर्षके, मथळ्याचे प्रकार , बातमीच्या अग्रभागाचे (Lead/Intro) स्वरूप व प्रकार— विज्ञान, उद्योग — व्यापार इ. विविध प्रकाराच्या मजकुराच्या संपादनाची वैशिष्टे.
- संदर्भ ग्रंथ:—
 १. पत्रकारिता—चिकित्सा व स्वरूप — महावीर जोधळे, सुविद्या प्रकाशन, पुणे
 २. व्यावहारिक मराठी— ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन,कोल्हापूर
 ३. व्यावहारिक मराठी— पुणे विद्यापीठ, पुणे
 - ४.व्यक्तिमत्व विकास— य.च.मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

रयत शिक्षण संस्थेचे,

श्री सदगुरू गंगागीर महाराज सायन्स, गौतम आर्ट्स व संजीवनी कॉमर्स कॉलेज, कोपरगांव,
जि. अहमदनगर

एम.ए.मराठी २०१९-२०२०

पत्रकारिता शॉर्ट टर्म कोर्स

दि.१८/०२/२०२०

वेळ १.०० तास

गुण - ३०

प्र.१ला बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा.

- १) भारतीय वृत्तपत्रांचा एकूण कालखंड किती वर्षांचा आहे?
अ) १५० ब) २०० क) १८० ड) १७०
- २) स्वातंत्र्यलढयातील पहिले वृत्तपत्र म्हणून कोणत्या वृत्तपत्राला ओळखले जाते?
अ) दर्पण ब) प्रभाकर क) ज्ञानप्रकाश ड) केसरी
- ३) भाषिक वृत्तपत्रांच्या भारतीय स्तरावर कोणत्या भाषेतील वृत्तपत्रे महत्त्वाची ठरली?
अ) बंगाली ब) इंग्रजी क) मराठी ड) हिंदी
- ४) भारतामधील कोणत्या राज्यात वृत्तपत्राचा प्रारंभ झाला?
अ) महाराष्ट्र ब) बंगाल क) केरळ ड) तमिळनाडू
- ५) भारतीय वृत्तपत्राचे जनक म्हणून कोणाला ओळखले जाते?
अ) बाळशास्त्री जांभेकर ब) राजाराम मोहन रॉय क) लोकमान्य टिळक
ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- ६) बंगाली भाषेतील पहिले वृत्तपत्र कोणते?
अ) मिरात अल अखबार ब) संवाद कौमुदी क) दर्पण ड) केसरी
- ७) देवनागरी लिपीतील पहिले वृत्तपत्र कोणते?
अ) विविधज्ञानविस्तार ब) दर्पण क) निबंधमाला ड) उदन्त मार्तंड

८) १८२० ते १८५० या कालखंडात कोणत्या भाषेतील वृत्तपत्राची वाटचाल सुरु झाली नाही?

अ) मराठी ब) अहिराणी क) गुजराती ड) तमिळ

९) बाळशास्त्री जांभेकर यांनी दर्पण हे वृत्तपत्र केव्हा सुरु केले?

अ) १८३२ ब) १८६० क) १९२० ड) १८३५

१०) १८४६-१८४७ या कालखंडात अहमदनगर येथून कोणते वृत्तपत्र सुरु केले?

अ) ज्ञानोदय ब) ज्ञानप्रकाश क) इंदूप्रकाश ड) दीनबंधू

११) सकाळ या वृत्तपत्राचे पहिले संपादक कोणते?

अ) ना.भि.परुळेकर ब) एकनाथ बागुल क) बा.भ. कर्णिक ड) प्र.के. अत्रे

१२) विकासाची संकल्पना कोणत्या पत्रकारीतेच्या प्रकारामध्ये मांडली गेली आहे?

अ) येलो पत्रकारीता ब) किसान पत्रकारीता क) विकास पत्रकारीता ड) पत्रकारीता

१३) बातमी लेखनामध्ये क कार किती आहे?

अ) ०६ ब) ०४ क) ००५ ड) ०२

१४) खालीलपैकी वृत्तसंकलनाची क्षेत्रे कोणती नाही?

अ) हवामान ब) पर्यावरण क) घर ड) आरोग्य

१५) खालीलपैकी बातमीचा प्रकार कोणता?

अ) न्यायालये ब) गुन्हेगारी क) हवामान ड) विकासप्रवण

“Education Through Self - Help is our Motto” - Karmaveer

Rayat Shikshan Sanstha's

**Shri Sadguru Gangageer Maharaj Science,
Gautam Arts & Sanjivani Commerce College**

Kopargaon, Dist. Ahmednagar (M.S.)

Short Term Course

CERTIFICATE OF COMPLETION

This is to Certify that Shri/Kum. _____

of Class _____ has Completed Short Term Course in _____

_____ conducted by the department of _____

during the academic year 201 /201

Course Co-ordinator

Co-ordinator

Principal